

Süüria / ܣܘܪܝܐ Sūryāyā

latinisatsioon: BGN/PCGN 2011 KNABi täiendustega

I. Konsonandimärgid

1	ܐ	ʾ, ā, ē	9	ܦ	t	17	ܦ	p ^A
2	ܒ	b ^A	10	ܝ	y, ī	18	ܣ	š
3	ܓ	g ^A	11	ܟ	k ^A	19	ܩ	q
4	ܕ	d ^A	12	ܠ	l	20	ܪ	r
5	ܗ	h	13	ܡ	m	21	ܫ	sh
6	ܘ	w, ū	14	ܢ	n	22	ܛ	t ^A
7	ܙ	z	15	ܨ	s			
8	ܚ	ḥ	16	ܥ	‘			

^A Nende tähtede „pehmed“ vasted: ܘ v, ܓ gh, ܕ dh, ܟ kh, ܦ (ܦ) f, ܛ th.

II. Vokaalimärgid (ܘ tähistab suvalist konsonandimärki)

	Lä	Ida	4	ܝ	ê	8	ܘ	o
1	ܐ	ܐ	5	ܝ	é	9	ܘ	u
2	ܐ	ܐ	6	ܝ	i	10	ܘ	ū
3	ܐ	ܐ	7	ܝ	ī			

Märkused

- Süüria kiri esineb kolmes stiilis: klassikalises, estrangelo (ܣܘܪܝܐ *estrangelā*) stiilis ning kahes uuemas, läänesüüria e serto (ܣܘܪܝܐ *sertā* ehk ܣܘܪܝܐ *pshītā*) stiilis ja idasüüria (ܣܘܪܝܐ *madhnhâyā* ehk ܣܘܪܝܐ *swādhâyā*) stiilis. Tabel I esitab märgid estrangelo stiilis, tabel II kõrvuti lääne- ja idasüüria stiilis, sest vokaalimärke estrangelo stiilis tavaliselt ei kasutata. Kolme stiili konsonandimärke vt tabelist lõpus.
- Süüria kirja kasutatakse aramea, vanasüüria ja selle tänapäeva järglaste, (uus)süüria (täpsemalt Kaldea ja Assüüria uusaramea) keele kirjutamiseks.
- Kirja kirjutatakse paremalt vasakule. Mõnel tähel on mitu kuju, sõltuvalt positsioonist sõnas (alguses, lõpus või iseseisvalt). Tabelis I on põhiveeru järel antud mõned tähed kombinatsioonis iseendaga (nt nr 11 *kk*), näitamaks tähe kuju seostatult naabertähtedega.
- Vokaale märgitakse enamasti *matres lectiones*’e märkide (ܐ *lālapl*, ܝ *lyōdl*, ܘ *wāwl*) abil või punktidega tähe all või peal (läänesüüria stiilis ka erikujuliste lisamärkidega); punktid jäävad tavakirjas sageli ära. (Tabelis on vokaalide latinisatsioon kohandatud mitte BGN/PCGNi tabelist, vaid ALA-LC tabelist.) Vokaalide latinisatsiooni näiteid: läänesüüria ܐܘܕܐ → *īda*, ܐܘܝܠܐ → *iyālā*, ܐܘܠ → *kul*, ܐܘܠܘܠ → *meṭul*, ܐܘܠܐ → *hâlén*, ܐܘܠܐ → *bét*, idasüüria ܐܘܦܪܝܡ → *aprém*.
- Tähel ܐ (*ālap*) on mitu funktsiooni:
 - sõna alguses märgib ta kas lühivokaali või pikka *ī*-d või *ū*-d, kui järgneb *yōd* või *wāw*; latiniseeritakse ’-ga (ܐܘܠܐܘܠ → ’*īzg*“*adē*), v.a kui järgneb muu kui *ī*, *o*, *ū*;
 - sõna keskel märgib ta kas ajaloolist kõrisulgu, mida latiniseeritakse ’-ga (ܐܘܠܐܘܠ → *mi’mrā*), või pikka vokaali *ā* või *ē* (ܐܘܠܐܘܠ → ’*Īsrāyel*);
 - sõna lõpus märgib ta pikka vokaali *ā* või *ē* (ܐܘܠܐ → *Sūryā*).

6. Osa süüria konsonante jaguneb „kõvadeks“ (ܩܘܫܝܐ *qūshayā*) ja „pehmeteks“ ehk frikatiivseteks (ܪܘܟܟܝܐ *rūkakhā*); esimesi tähistab ülakupunkt, teisi alapunkt: ܒ b, ܓ g, ܕ d, ܟ k, ܦ p, ܬ t; ܘ v, ܓܗ gh, ܕܗ dh, ܟܗ kh, ܦܦ f, ܬܬ th. Viimastest märgib BGN/PCGN eraldi vastega vaid *th*-d. Rahvusvaheliselt levinud latinisatsioonis tähistab frikatiivseid vasteid alajoon. Need märgid sageli puuduvad, eriti vokaalipunktide lisandudes.
7. Võõrtähtedena kasutatakse idasüüria kirjas järgmisi tildega (ܡܟܠܝܢܐ *majliyânā*) märke: ܝ j [dʒ], ܟܟ ch [tʃ], ܝܝ zh [ʒ], ܟܟ zh [ʒ].
8. Mõnes sõnas märgib treema (*seyame*) tüve mitmust: ܡܟܠܟܐ → *m"alkē*.
9. Joon tähe peal näitab selle hääldumatust: ܡܘܘܐ → *h^wâyā*, ܡܘܘܐ → *'^tā*.
10. Konsonantide topeldust ei märgita: ܩܩܐ → *qaṭel*, ܙܙܐ → *zadīqā*.

Süüria kirjastilide võrdlev tabel

Estrangelo	Läänesüüria	Idasüüria	
ܐ	ܐ	ܐ	' ,ā, ē
ܒ	ܒ	ܒ	b
ܓ	ܓ	ܓ	g
ܕ	ܕ	ܕ	d
ܗ	ܗ	ܗ	h
ܘ	ܘ	ܘ	w, ū
ܙ	ܙ	ܙ	z
ܠ	ܠ	ܠ	ḥ
ܦ	ܦ	ܦ	ṭ
ܩ	ܩ	ܩ	y, ī
ܟ	ܟ	ܟ	k
ܠ	ܠ	ܠ	l
ܡ	ܡ	ܡ	m
ܢ	ܢ	ܢ	n
ܣ	ܣ	ܣ	s
ܦ	ܦ	ܦ	'
ܩ	ܩ	ܩ	p
ܩ	ܩ	ܩ	ṣ
ܩ	ܩ	ܩ	q
ܩ	ܩ	ܩ	r
ܩ	ܩ	ܩ	sh
ܩ	ܩ	ܩ	t

Allikad

1. *Romanization system for Modern Syriac script*. BGN/PCGN, <http://earth-info.nga.mil/gns/html/romanization.html>, 2012-10-04.
2. *Syriac*. — ALA-LC Romanization Tables, <http://www.loc.gov/catdir/cpsol/roman.html>, 2012-10-04.
3. *Syriac alphabet*. — Wikipedia, en.wikipedia.org, 2012-10-04.